

פנים לגבי מטה, ואחור לגבי מעלה. ואתקרי חול לגבי מעלה, וקודש לגבי מטה.

וזה בקש משה לידע, זה שהיה פנים לגבי מעלה. ואמר ליה, (שמות לג כ) כי לא יראני

האדם וחי. ואחר כך בקש שיתן נשמה לישראל מן הפנים שהם למטה, ונקראו

אחורים לגבי מעלה. ואמר ליה, (שם כג) וראית את אחורי. אתה תראה והם לא יראו. הרי

תבין שהיה לגביה אחור, ולגבי ישראל פנים. ועל זה אמר לא יראו, ולא אמר לא תראה.

תא חזי, בחובא דאדם קדמאה, אבדו הפנים עילאין. ובחובא דעגל, פנים תתאין,

דאתקרי אחור לגבי עילא. ובכל גלות וגלות אבדו. ואיהו רזא רברבא, וכל דא נרמז בשם

יהו"ה. י, פנים עילאין. ה, אחור לגבי י, ופנים לגבי ו. ו, אחור לגבי ה' עילאה,

ופנים לגבי ה' תתאה. ה, אחור לגבי ו, ופנים לגבי רזא דלתתא.

ומאי איהו יהו"ה, דאתקרי אחור לגבי יהו"ה דלעילא, ודא המבדיל (דף נט ע"ב) בין

הקדש ובין קדש הקדשים. יהו"ה דלעילא, אדם עילאה. יהו"ה דלתתא, אדם תניינא.

ואית אדם דאיהו תליתאה, דאקרי אחור, לגבי שמה תניינא. ושמה תניינא איהו פנים לגבי

דא. ודא הוא המבדיל בין קדש לחול. ואינון תלת, בחושפון אהי"ה אהי"ה אהי"ה תלת זמנין.

דבר אחר ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה.

האי קרא אוקמוה חבריא, תחות פפתור עילאה, פפתור די ממנא בעשרין ותריין אתוון.

בעיזקא דלעילא, לקטין תריין סטריין, חד

(דושיע יא) אחר"י ה' ילכו פאריה ישאג. ונקרא פנים כלפי מטה, ואחור כלפי מעלה. ונקרא חל כלפי מעלה, וקדש כלפי מטה.

וזה בקש משה לידע, זה שהיה פנים לגבי מעלה, ואמר לו, (שמות

לג) כי לא יראני האדם וחי. ואחר כך בקש שיתן נשמה לישראל מן

הפנים שהם למטה, ונקראו אחורים לגבי מעלה. ואמר לו

וראית את אחרי. אתה תראה והם לא יראו. הרי תבין שהיה לגבי

אחור, ולגבי ישראל פנים. ועל זה אמר לא יראו, ולא אמר לא תראה.

בא וראה, בחטא אדם הראשון אבדו הפנים העליונים, ובחטא

העגל הפנים התחתונים, שנקראים אחור כלפי מעלה. ובכל גלות וגלות אבדו.

והוא סוד גדול, וכל זה נרמז בשם יהו"ה. י - פנים עליונים. ה' -

אחור לגבי י, ופנים לגבי ו. ו' - אחור לגבי ה' העליונה, ופנים לגבי ה' התחתונה. ה' אחור לגבי

ו, ופנים לגבי ה' העליונה. ומהו יהו"ה, שנקרא אחור לגבי יהו"ה שלמעלה, וזה המבדיל

בין הקדש ובין קדש הקדשים. יהו"ה שלמעלה - אדם העליון. יהו"ה שלמטה - אדם שני. ויש

אדם שהוא שלישי, שנקרא אחור לגבי השם השני, והשם השני הוא פנים לגבי זה. וזהו המבדיל

בין קדש לחל. והם שלש בחשבון אהי"ה אהי"ה אהי"ה שלש פעמים.

דבר אחר, (שמות טז) ויאמר ה' אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה. הפסוק

הזה פרושהו החברים, תחת פפתור העליון, הפפתור שממנה בכ"ב האותיות. בטבעת

שְׁלֹמֶעֱלָה לֹקְטִים שְׁנֵי צְדָדִים,
אחת טַבְעַת. וְאוֹתָהּ הַטַּבְעַת הִיא
בְּרַבּוּעַ לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם.

אוֹחוּיִם הַטַּבְעַת הַזֶּה מֵהַצַּד הַזֶּה
וּמֵהַצַּד הַזֶּה, זֶה לְיָמִין וְזֶה
לְשִׁמְאֵל. אוֹתוֹ שֶׁל הַיָּמִין עוֹלָה
בְּרֹאשׁ, וּכְשֶׁהוּא זוֹקֵף, נוֹטֵל עִמּוֹ
שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף גְּבֻרִים גְּבוּרִים,
אֲחוּזֵי חֲרָבוֹת עַל הַיִּרְכָּסִים. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת יב) כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף
רַגְלֵי הַגְּבֻרִים לְבַד מִטָּף. וְאוֹתוֹ
שֶׁל הַשְּׁמֵאל עוֹלָה אַחַר כָּף,
וּכְשֶׁהוּא זוֹקֵף, נוֹטֵל עִמּוֹ שֵׁשׁ
מֵאוֹת אֶלֶף בְּצֵלֵי כְּנָפִים, פְּנֵי
הַרְחָמִים. וּמִתְחַלְּפִים שֶׁל הַיָּמִין
בְּשִׁמְאֵל, וְשֶׁל הַשְּׁמֵאל בְּיָמִין.

זוֹקְפִים לְמַעְלָה, עַד שְׁמֹגִיעִים
לְכַהֵן אֶחָד, שְׁגִלָּה מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא
הָעוֹלָם. כְּשֶׁמֹּגִיעִים לְשָׁם, יוֹצֵא
אוֹתוֹ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וּמְבַרֵךְ אֶת
הַכֹּפֶתוֹר הַהוּא. כִּיּוֹן שֶׁמְתַבָּרֵךְ
מִשָּׁם מִתּוֹךְ הַעֲתִיק הַסָּבָא שֶׁל
הַסָּבִים, סַבַּת כָּל הַסַּבּוֹת, יוֹצֵא
טַל שֶׁל בְּדִלְחָה, וּמִשְׁפִּיעַ לְרֹאשׁ
הַהוּא שֶׁל הַכֹּהֵן, וְהוּא מְמַלֵּא אֶת
הַכֹּפֶתוֹר הַזֶּה. כִּיּוֹן שֶׁמְתַמְלָא,
מְתַמְלָא בְּשֵׁשׁ צְדָדִים, לְשֵׁשׁת
יָמֵי הַשַּׁבָּת.

כְּשִׁירָד מֵצַד הַשְּׁמֵאל וְהַקְרִישׁ
אוֹתוֹ הַבְּדִלְחָה, נַעֲשֶׂה כְּמוֹ הַבְּדִלְחָה
שֶׁל אֶבֶן טוֹבָה, וְכָל הַהֶמְנוֹנִים
נִזְוָנוּ מִמֶּנּוּ בְּכָל יוֹם, וּמֵהֶם
בְּלִילָה. אוֹתָם שֶׁל הַיּוֹם אוֹכְלִים
בְּגוּוֹנָא אֶחָד, וְאוֹתָם שֶׁל הַלַּיְלָה
אוֹכְלִים בְּגוּוֹן אַחֵר. אוֹתָם שֶׁל
הַלַּיְלָה נִקְרָאִים מְשַׁבְּרֵי הָרִים
וּסְלָעִים. אֵלּוּ לֹקְטִים מִחֲצוֹת
הַלַּיְלָה עַד שֶׁמְתַחֲזֵק הַשָּׁמֶשׁ. כִּיּוֹן
שָׁבָא הַשָּׁמֶשׁ, אֵין לֹקְטִים. אוֹתָם
שֶׁל הַיּוֹם נִקְרָאִים יְלִידֵי הַבַּיִת,
שְׁמוּרֵי הַהֵיכָל. אֵין לֹקְטִים אֵלָּא
בַּבֶּקֶר. כִּיּוֹן שָׁבָא הַבֶּקֶר, לֹקְטִים
כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ. אַחֲרַיִם
יֵשׁ שְׁלֹקְטִים לְעַת עָרֹב, וְכָל אֶחָד
וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ.

עֵיזָקָא. וְהֵהוּא עֵיזָקָא אִיהוּ בְּרִיבּוּעָא לְאַרְבַּע
סְטָרֵי עֲלָמָא.

אַחֲרֵיךָ הָאֵי עֵיזָקָא מֵהָאֵי סְטָרָא וּמֵהָאֵי סְטָרָא,
דָּא לְיָמִינָא, וְדָא לְשִׁמְאֵלָא. הֵהוּא
דִּימִינָא סְלָקָא בְּרִישָׁא, וְכַד אִיהוּ זָקָפָא, נָטִיל
עִמִּיהָ שֵׁית מָאָה אֶלֶף גּוּבְרִין גְּבֻרִין, אַחֲרֵיךָ
סִיפִין עַל יִרְכִין. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת יב לו)
כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי הַגְּבֻרִים לְבַד מִטָּף.
וְהֵהוּא דְשִׁמְאֵלָא סְלָקָא לְבַתֵּר כֶּן, וְכַד אִיהוּ
זָקָפָא, נָטִיל עִמִּיהָ שֵׁית מָאָה אֶלֶף מְאָרֵי
דְגִדְפִין, אֲנָפִין דְרַחְמֵי. וּמִתְחַלְּפִין דִּימִינָא
בְּשִׁמְאֵלָא, וְדְשִׁמְאֵלָא בְּיָמִינָא.

זָקָפָאן לְעִילָא, עַד דְמֵאטוּ לְחַד כְּהֵנָּא, דְגִלֵּי
מִיּוֹמָא דְאַתְבָּרֵי עֲלָמָא. כַּד מָטוּ תַמְזָן,
נָפִיק הֵהוּא כְּהֵנָּא רַבָּא, וְקָא מְבַרֵךְ לְהֵהוּא
כְּפַתּוֹר. כִּיּוֹן דְקָא מְתַבָּרְכָא מִתַּמְזָן, מִגּוֹ עֲתִיקָא
סָבָא דְסָבִין סִיבְתָא דְכָל סִיבְתִין, נָפִיק טַלָּא
דְבְדוּלְחָא, וְנִגִּיד לְהֵהוּא רֹאשׁ דְכְּהֵנָּא, וְאִיהוּ
אֲמַלִּי לְהָאֵי כְּפַתּוֹר, כִּיּוֹן דְאַתְמַלְיָא, אֲתַמְלִיָּא
בְּשֵׁית סְטָרִין, לְשֵׁית יוֹמִין דְשַׁבְתָּא.

כַּד נַחֲתִית מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא, וְאַקְרִישׁ לְהֵהוּא
בְדוּלְחָא, וְאַתְעֵבִיד כְּגוּוֹנָא דְבְדוּלְחָא
דְאַבְן טָבָא. וְכִלְהוּ אוֹכְלוּסִין אֲתַזְנוּ מִנִּיהָ בְּכָל
יוֹמָא, וּמִנְהוֹן בְּלִילָא. אֵינּוּן דִּימְמָא אֲכָלֵי
בְּגוּוֹנָא חַד, וְאֵינּוּן דְלִילָא אֲכָלֵי בְּגוּוֹנָא
אַחְרָא. אֵינּוּן דְלִילָא אֲקָרוּן מְתַבָּרֵי טוּרִין
וְטַבְּרִין, אֵלִין לְקַטִּין מִפְּלָגוֹת דְלִילָא עַד
דִּיתַתְקַף שְׁמֵשׁא, כִּיּוֹן דְאַתָּא שְׁמֵשׁא לָא לְקַטֵּי.
אֵינּוּן דִּימְמָא, אֲקָרוּן יְלִידֵי בֵּיתָא, טְמִירֵי
הֵיכְלָא. לָא לְקַטֵּי אֵלָּא בְּצַפְרָא. כִּיּוֹן דְאַתִּי
צַפְרָא, לְקַטֵּי כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לִיהָ.
אַחֲרַיִן אֵית דְלְקַטֵּי לְעֵידוֹן רְמֵשָׁא, וְכָל חַד
וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לִיהָ.

אוֹתָם שֶׁל הַלֵּלָה כְּתוּב עֲלֵיהֶם
(שמות טו) וּבִבְקָר הֵיטָה שִׁכְבַת הַטֵּל.
אֵלוּ הֵם הַמְזִילִים הַטֵּל שֶׁל הַמֶּן
לַתַּחְתּוֹנִים, מִהַחֲלֹק שֶׁלָּהֶם. לִמֶן
הַזֶּה לֹא הָיָה גִּוֹן, וְלֹא נִקְרָשׁ.
אוֹתָם שֶׁל הַבְּקָר כְּתוּב עֲלֵיהֶם
(קהלת יא) בִּבְקָר זָרַע אֶת זָרְעֶךָ. אֵלוּ
הָיוּ מְזִילִים טֵל שֶׁל הַמֶּן
לַתַּחְתּוֹנִים, וְנוֹתְנִים גִּוֹן לְאוֹתוֹ
הַמֶּן וּמְתִיקוֹת וּדְבֹשׁ.

אוֹתָם שֶׁל הָעֶרֶב כְּתוּב עֲלֵיהֶם
(שמות טז) עֶרֶב וַיִּדְעֹתֶם. וְאוֹתָם שֶׁל
הַלֵּלָה הָיוּ מְזִילִים בְּפֶעַם אַחַת
מִהֶצֵד שֶׁל אֵלוּ. מִי שֶׁהִשְׁאִיר
מִמֶּנּוּ עַד בֶּקָר, כְּתוּב (שם) וַיִּרֶם
תּוֹלְעִים וַיִּבְאֵשׁ.

שְׂרֵשֶׁה צְדָדִים חֲקוּקִים כָּאֵן, כְּנָגֵד
שֶׁלֶשׁ הַיּוֹם הַיּוֹם הַיּוֹם. שֶׁלֶשׁ
הַהֵי"ן ה' ה' ה', וְלִכְל הַהֵי"ן
שֶׁלֶשׁ שֶׁלֶשׁ אוֹתִיּוֹת, וְנִעֲשׂוּ שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה, כְּחֻשְׁבוֹן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
שְׁעוֹת הַיּוֹם, וְכֻלָּם אֶחָד, וְכֻלָּם
יוֹם. שֶׁלֶשׁ שַׁבָּתוֹת הֵן, כְּלֵן יוֹם
אֶחָד: הַשַּׁבָּת שֶׁל הַלֵּלָה, הַשַּׁבָּת
שֶׁל הַיּוֹם, וְהַשַּׁבָּת שֶׁל הָעֶרֶב.
כְּנָגֵדן שֶׁלֶשׁ סְעוּדוֹת: סְעוּדַת
הַלֵּלָה, סְעוּדַת הַיּוֹם, וְסְעוּדַת
הָעֶרֶב.

סְעוּדַת הַלֵּלָה, בְּטָרֵם הַתְּקַדֵּשׁ
הַיּוֹם, מִתְּתַקְנִים הָאוֹכְלוֹסִים כֻּלָּם
שֶׁלֶשֶׁה קְשָׁרִים, נִכְנָסִים לְתוֹךְ
נִהְרֹת אֶפְרָסִמוֹן, רוֹחֲצִים בְּאוֹצַר
שֶׁל שׁוֹשְׁנִים חֲקוּקוֹת, מַעֲבָרִים
בְּנֵהר דִּינּוּר, וְעוֹלִים מִשָּׁם
בְּקִימָה. כִּיּוֹן שְׁעוֹלִים לְצַד הַלְּבָן,
רוֹחֲצוֹת אוֹתָן הַשׁוֹשְׁנִים, מִעִידוֹת
עִדוֹת שֶׁל שַׁבָּת בְּרֵאשִׁית. כֹּל אֵלוּ
שֶׁל הַלֵּלָה קְדוּשִׁים. לְצַד אֶחָד,
לְשֵׁשׁ לְשֵׁשׁ צְדָדִים.

כְּשֶׁצָּרִיךְ לְהַתְּקַדֵּשׁ הַיּוֹם, קוֹל
שׁוֹפָר נִמְשָׁךְ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה,
וְאוֹתוֹ הַקּוֹל, הַחֲלֹק שֶׁל עִם
יִשְׂרָאֵל הוּא, מִשׁוּם שְׂאִין קְדוּשָׁה,
רַק כְּשֶׁנִּשְׁמַע אוֹתוֹ הַקּוֹל, וְאֵז
יְדוּעַ שֶׁהַתְּקַדֵּשׁ הַיּוֹם.

אֵינּוֹן דְּלִילָא, עֲלֵייהוּ כְּתִיב (שם טז יג) וּבִבְקָר
הֵיטָה שִׁכְבַת הַטֵּל. אֵלֶיךָ אֵינּוֹן נְזִילֵי טֵלָא
דְּמָנָא לְתַתָּאי, מְחוּלְקָא דִּילְהוֹן. הַאי מָנָא לָא
הָוָה לִיה גִּוֹן, וְלָא אֲגִלִּיד. אֵינּוֹן דְּצַפְרָא,
עֲלֵייהוּ כְּתִיב (קהלת יא ו) בִּבְקָר זָרַע אֶת זָרְעֶךָ.
אֵלֶיךָ הָיוּ נְזִילֵי טֵלָא דְּמָנָא לְתַתָּאי, וַיְהִי גִוֹן
לְהָוָה מָנָא, וּמְתַקָּא וְדוּבִשָּׂא.

אֵינּוֹן דְּרַמְשָׂא, עֲלֵייהוּ כְּתִיב (שמות טז ו) עֶרֶב
וַיִּדְעֹתֶם. וְאֵינּוֹן דְּלִילָא, הָוּוּ נְזִילֵי
בְּזִמְנָא חָדָא מְסֻטָּא דְּאֵלֶיךָ. מָאן דְּאִשְׁאֵר מְנִיָּה
עַד צַפְרָא, כְּתִיב, (שם ז) וַיִּרֶם תּוֹלְעִים וַיִּבְאֵשׁ.
תִּלְתָּ סְטָרִין גְּלִיפִין הָכָא, לְקַבִּיל תִּלְתָּ, הַיּוֹם
הַיּוֹם הַיּוֹם. תִּלְתָּ הַהֵי"ן, ה' ה' ה',
וְלִכְלָהוּ הַהֵי"ן, תִּלְתָּ תִּלְתָּ אַתְּוֹן, וְאַתְּעִבִידוּ
תְּרִין עֶשֶׂר, כְּחֻשְׁבוֹן תְּרִי עֶשֶׂר שְׁעֵתֵי דִימָמָא,
וְכֻלְהוּ חֵד, וְכֻלְהוּ יוֹם. תִּלְתָּ שַׁבְּתֵי אֵינּוֹן,
כְּלָהוֹן יוֹמָא חֵד, שַׁבְּתָא דְּלִילָא, שַׁבְּתָא
דִימָמָא, שַׁבְּתָא דְּרַמְשָׂא. לְקַבִּלְהוֹן תִּלְתָּ
סְעוּדַתִּי, סְעוּדַתָּא דְּלִילָא, סְעוּדַתָּא דִימָמָא,
סְעוּדַתָּא דְּרַמְשָׂא.

סְעוּדַתָּא דְּלִילָא, עַד לָא אַתְּקַדֵּשׁ יוֹמָא,
מִתְּתַקְנֵי אוֹכְלוֹסִין כְּלָהוּ תִּלְתָּ
קְשִׁירִין, עֲאֵלֶיךָ גוֹ נְהָרֵי דְּאֶפְרָסִמוֹנָא, אַתְּסַחֲיִין
בְּתַסִּירוֹ דְּוִוְרֵי גְּלִיפִין, מִתְּעַבְּרִין גוֹ נְהָר דִּינּוּר,
וְסִלְקִין מִתְּמֵן בְּקוּמֵי. כִּיּוֹן דְּסִלְקִין לְסִטְר
חִוּוּרָא, אַתְּסַחֲיִין אֵינּוֹן וְוִוְרִין. סְהָדוּ סְהָדִין
דְּשַׁבָּת בְּרֵאשִׁית. כְּלָהוֹן דְּלִילָא קְדִישִׁין.
לְסִטְר חֵד לְשִׁית שִׁית סְטָרִין.

כִּד בְּעָא יוֹמָא לְאַתְּקַדֵּשׁ, קֵל שׁוֹפְרָא אַתְּנַגִּיד
מִלְּעִילָא לְתַתָּא, וְהָוָה קָלָא חוּלְקָא דְּעַמָּא
דִּישְׂרָאֵל אִיהוּ. בְּגִין דְּלִית קְדוּשָׂא בְּרַב
אַשְׁתַּמַּע הָוָה קָלָא. וּכְדִין יְדוּעַ דְּאַתְּקַדֵּשׁ
יוֹמָא.